

EGY FILOZÓFIAI FOLYÓIRAT INDULÁSA

■ Egy filozófiai folyóirat indulása nem más, mint materiában realizálódott ígéret, a 2009-ben megalakult Erdélyi Magyar Filozófia Társaság ígérete. „A *Többlet* létrehozását több tényező indokolta” – írja Egyed Péter, a lap felelős szerkesztője az első lapszám *Beköszöntőjében*. Az első és a „legfontosabb okot” az az igény jelenti, amelyet az intézmény kerete artikulált: „az egyetemi oktatás és képzés, kutatás nem rendelkezett olyan (hordozható) orgánnummal, amely a bolognai rendszerben kiteljesedett oktatási vertikum (alapképzés, mesterképzés, doktori képzés) alaposan megkövetelt szakmai feladatait, az igényeket és szükségleteket meg tudta volna jeleníteni.” Másik típusú igénynek nevezhető az – ami programadónak is tekinthető –, hogy meg kellett teremteni a megfelelő közeget, amelyben párbeszéd indítható a filozófia és az egyéb nagy tudatformák között, mint a tudományok, a vallás, a politikai és a társadalmi diskurzus. Ebben az értelemben a *Többlet* implementáló jellegével kell számolnunk, amely által lefedni kívánja a felsorolt tudatformák és a filozófia interdiszciplináris dialógusára vonatkozó reális szükségleteket, illetve pótolja e dialógus hiányát.

E szempontok kontextualizálják a *Többlet* első számát, amely a filozófia terapeutikus funkciójára hívja fel a figyelmet, és kívánja meggyökereztetni azt, amit Sárkány Péter filozófiai lélegkondozásnak nevez, s amelyen belül olyan szakmák, diszciplínák találkoznak, mint a filozófia, a lélektan és a pszichoterápia. A lapszám anyaga a Kolozsváron 2009. május 9-én zajlott *Biztonságos és szétcsélt világok* című kollokvium előadásain alapul – mely kollokvium címét a lapszám is viseli –, illetve Bruncsák István november 11-i, Viktor E. Franklról szóló

előadásán. A *Többlet* első száma az alábbi tanulmányokat foglalja magában: Borsos Szabolcs: *A kudarcutatás perszónálfilozófiai megközelítésben*; Bruncsák István: *Az értelemkérdés Viktor E. Frankl filozófiájában*; Egyed Péter: *A pánik világa*; Hegyi Johanna: *A biztonságépítés belső útjai a relaxáció segítségével*; Sárkány Péter: *Bevezetés a filozófiai lélegkondozásba*; Veress Károly: *A hermeneutika terapeutikus funkciójáról*.

Már az első lapszám tartalmából láthatóvá válik, hogy a *Többlet* nem kíván „akadémikus” lap lenni, ugyanis a „mi a filozófia?” kérdésre sajátosan válaszol, megtartva az akadémiai színvonalat, de elhatárolódva az akadémikusságtól. A filozófiának az antikvitás óta elfeledett, ám igen releváns aspektusára hívja fel a figyelmet. Éspedig arra, hogy a filozófia nemcsak valami elvont, elvonatkoztatott diszciplína a tudományok között, hanem szervesen részt vesz az emberi lét konkrét szituációiban; röviden: a filozófia gyakorlati. Olyan kulcsszavak kerülnek fókuszpontba, mint életbölcseesség, életművészet, tanácsadás. Véleményem szerint ez utóbbi az, amely átfogja a tanulmányok szokszínűségét. Hiszen a kudarcutatásban is lényeges szerepet kap, a pánik világának leírásában is megtalálható a dialogikus jelleg, de leginkább a terápiákban, a filozófiai lélegkondozásban jut érvényre, továbbá ily módon a hermeneutika is praktikus jelentőségre tesz szert. Viszont a tanácsadásnak, a baráti építő beszélgetésnek – ami a logoterápia lényegeként felmutatható – létezik egy igen mély morálfilozófiai dimenziója is, mely szempontot a lapszám nem juttatja érvényre.

Egy ilyen típusú diskurzusnak két útja lehetséges, ahogyan ez Sárkány Péter

tanulmányában megjelenítődik: az első út a konkrét szituációban megélt *bölcsesség szeretete*, az *életbölcesség/életművészet* választása mint vezérelv, amely szerint élünk – ide kapcsolódik a filozófia tanácsadói, terapeutikus vonatkozása. Kérdése az etika hagyományos kérdése: „*hogyan éljek?*” A második lehetőség az, hogy a „filozófia és életbölcesség összefüggéseit a tudományosan művelt filozófia tárgyává teszi”.

Míg a *Többllet* első lapszáma ezt az interdiszciplináris implementációt valósítja meg (megjegyzendő, hogy a negyedik lapszám lesz még ugyanilyen jellegű, *Gyermekfilozófia* címmel), addig a második és harmadik az intézményi oldalon jelentkező hiányosságok pótlására vállalkozik, amit egyébként a *Doktoriskola* és a *Pécsi műhely* címek is jeleznek.

A Babeş-Bolyai Tudományegyetemen a filozófiaoktatás teljes képzési ciklusban valósul meg, ami az alapképzést, a mestéri iskolát és a doktori iskola működését jelenti. A filozófia szakon doktorátusvezetési joga van Egyed Péter egyetemi tanárnak (2007) és Veress Károly egyetemi tanárnak (2008). A három doktoriskola: *Kultúra és kommunikáció*, *Politikai filozófia*, valamint *A román filozófia egytemes összefüggései*. A második lapszám összálítása ebben a kontextusban azt térképezi fel, „*hogyan milyen tematikus szórásban kutatnak doktoranduszaink, milyen elképzeléseik vannak, és – természetesen – hogyan teljesítenek*”. A megfogalmazott kutatási tervek, programok, hozzáállásjelzések a következőkben artikulálódnak: Balon Ruff Zsolt: *Ioan Petru Culianu*; Hegyi Johanna: *A módosult tudatállapot-tapasztalat filozófiája*; Horváth Péter: *Az arisztotelészi lélekfilozófia és a szubsztancia-elmélet kölcsönös meghatározottsága*;

Kálmán-Ungvári Kinga: *John Dewey nevelésfilozófiája*; Kovács Attila: *Az önmagóság fenomenológiája*; Kovács Barna: *Idő és emlékezet Paul Ricoeur filozófiájában*; Magyar Imola Andrea: *Identitás és másosság a kultúraközi kommunikációban*; Schmidt Dániel: *A lehetőség mint egzisztenciál-ontológiai struktúra*; Soós Amália Mária: *F. W. J. Schelling politikai gondolkodása*; Szőcs Krisztina: *A közép-európai gondolat*; Szőts Attila: *Túl a konvencionális értékeken. Destrukció és kultúrakritika a nietzschei világszemléletben*; Toró T. Tibor: *Ők képviselnek, de miért? Etno-regionalista pártok sikerességének politikai-filozófiai alapjai*; Várna Levente: *Valamikor a Törvény volt a Hatalom*; Zuh Deodáth: *A kutató hozzáállása Edmund Husserl életművéhez. Programkísérlet*; Zsóks Izabella: *A fordítás játéka*. Érdekes művelet lehet mindezeket összevetni a *Többllet* harmadik számával, ahol a pécsi tudományegyetem filozófia doktoriskolájának (többnyire volt) doktoranduszai szólnak meg, továbbá érdekes lesz néhány év múlva retrospektíve megnézni a felsorakoztatott személyek teljesítményeit.

Következtetésként a lapszámok tartalma alapján állíthatom, hogy a *Többllet* érdeme – értékes célkitűzései és sajátos jellege mellett – az, hogy a magyar nyelvterület gondolkodóinak olyan médiumaként funkcionál, amelyben szakszerű publikációk jelenhetnek meg. Ez nem elvetendő aspektus, ha figyelembe vesszük a kimondottan filozófiai folyóiratok számát... A *Többllet* interdiszciplináris jellege miatt nemcsak a kimondottan filozófia iránt érdeklődőknek ajánlható, hanem mindenkinek, aki nyitott az emberi életet átszövő egyetemes tudatformák iránt. (*Többllet*, 2009. 1, 2, 3.)

Horváth Kovács Szilárd